

Warszawa, dnia 10 czerwca 2021 r.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych
do spraw postępowań przed Europejskim
Trybunałem Praw Człowieka

DPT.432.8.2020/10

elektronicznie do członków Zespołu

**Sprawozdanie
z posiedzenia Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
które odbyło się w dniu 29 marca 2021 r.**

*Posiedzenie zostało przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej
umożliwiających porozumiewanie się na odległość*

W dniu 29 marca 2021 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka („Zespół”), powołanego Zarządzeniem nr 73 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2007 r. z późniejszymi zmianami.

I. Wprowadzenie Przewodniczącego Zespołu

Posiedzenie otworzył Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka („Trybunał”), który przewodniczył spotkaniu („Przewodniczący”, „Pełnomocnik”). Pełnomocnik poinformował, że z uwagi na dalsze obowiązywanie obostrzeń związanych z pandemią zebrania Zespołu odbywają się nadal w formie zdalnej.

Następnie Przewodniczący poinformował, że na ukończeniu znajduje się przygotowanie Raportu z wykonywania wyroków ETPC przez Polskę za 2020 r. Raport zostanie przekazany Radzie Ministrów do przyjęcia. Po przyjęciu Raport zostanie umieszczony na stronie internetowej MSZ, zostanie przesłany również do członków Zespołu drogą mailową. Z uwagi na ograniczenia budżetowe, nie jest niestety planowane wydanie przez MSZ w tym roku Raportu w formie książkowej.

Ponadto Pełnomocnik przytoczył ostateczne dane statystyczne według stanu na 31 grudnia 2020 r. W tej dacie w wykonywaniu znajdowało się łącznie 89 orzeczeń (17 decyzji i 72 wyroki). Jest to najniższa liczba spraw pozostających w wykonywaniu. Mając na uwadze sytuację jaka miała w 2020 r. i ograniczenia związane z nią, rezultat ten cieszy tym bardziej. Liczba orzeczeń pozostających w wykonywaniu pozostaje na zbliżonym poziomie do liczby spraw zawisłych w procesie wykonywania na koniec 2019 r. (98), co wskazuje na pewną stabilizację i bardziej umiarkowane spadki w następnych latach. Polska znalazła się na 11 miejscu wśród państw Rady Europy pod względem liczby orzeczeń w fazie wykonywania i odpowiadała za ok. 1,7 % wszystkich spraw zawisłych w procedurze wykonywania orzeczeń Trybunału (takich spraw na koniec 2020 r. było łącznie 5231). W 2020 r. Trybunał wydał łącznie wobec Polski 62 orzeczenia (19 wyroków i 43 decyzje), w tym: 25 orzeczeń korzystnych dla rządu (25 decyzji o niedopuszczalności) oraz 37 orzeczeń niekorzystnych dla rządu (19 wyroków w sprawie naruszenia lub słusznego zadośćuczynienia za wcześniej stwierdzone naruszenie, 8 decyzji w sprawie ugód i 10 decyzji w sprawie deklaracji jednostronnych), zasądzających 327 167 EUR plus 518

900 PLN. Szczegółowe informacje nt. przedmiotu wyroków i decyzji oraz dane statystyczne będą podane w Raporcie.

II. Informacja o bieżącej działalności Pełnomocnika

- informacja o skargach zakomunikowanych stronie polskiej w I kwartale 2021 r.

Przewodniczący poinformował, że w I kwartale 2021 r. Trybunał zakomunikował łącznie 20 nowych spraw, dotyczących łącznie 103 skarg, w tym sprawy dotyczące: przewlekłości postępowania cywilnego i karnego, przewlekłego tymczasowego aresztu, dostępu do sądu, odmowy wjazdu na teren Polski cudzoziemcom czeczeńskiego pochodzenia w 2017 r., zawrócenie ich na Białoruś i brak realizacji *interim measure* przez Straż Graniczną na przejściu granicznym w Terespolu, braku odpowiedniego zbadania przez państwo skarg dotyczących aktów przemocy rzekomo motywowanych nienawiścią w stosunku do osób LGBTI, detencji administracyjnej cudzoziemców w strzeżonym ośrodku Straży Granicznej, wpisu do rejestru przestępców seksualnych, immisji w związku z budową drogi oraz interwencji Straży Granicznej na statku Greenpeace Rainbow Warrior.

- informacja o orzeczeniach ETPC wydanych w I kwartale 2021 r. oraz o stanie wykonywania spraw

Pełnomocnik poinformował, że w okresie od stycznia do 28 marca 2021 r. w sprawach polskich Trybunał wydał łącznie 8 orzeczeń, a notyfikował dodatkowo 5 decyzji, wydanych w grudniu 2020 r., w tym: łącznie 6 decyzji dotyczących 65 skarg z przewlekłości postępowania (sprawy post-pilotażowe) – 2 decyzje zatwierdzające deklaracje jednostronne rządu (*Karasek i 9 innych skarg, Hoffman i 13 innych skarg*) i 4 decyzje zatwierdzające ugody i skreślające skargi z listy spraw (*Sandomierska i 9 innych skarg, Zalewski i 9 innych skarg, Baran-Baranowski i 9 innych skarg, Wasilewska i 10 innych skarg*).

W tym okresie Komitet Ministrów uznał 5 orzeczeń w polskich sprawach za wykonane. W związku z tym liczba orzeczeń znajdujących się w procesie wykonywania pod nadzorem Komitetu Ministrów RE to 91 orzeczeń (75 wyroków i 16 decyzji w sprawie ugód). W tym okresie do Komitetu Ministrów wpłynęły też łącznie 3 komunikacje na podstawie reguły 9 Regulaminu Komitetu. Komunikacje dotyczyły wykonywania spraw *Tysiyc p. Polsce, R.R. p. Polsce* oraz *P. i S. p. Polsce*. Zostały złożone przed badaniem tych spraw na marcowym posiedzeniu Komitetu Ministrów RE. Autorami komunikacji były Helsińska Fundacja Praw Człowieka oraz Centrum Praw Reprodukcyjnych i Federacja na Rzecz Kobiet i Rodziny. Rząd udzielił odpowiedzi na te komunikacje. Dokumenty te są dostępne w języku angielskim na stronie Komitetu oraz w bazie HUDOC-EXEC.

III. Informacja na temat posiedzenia Komitetu Ministrów RE poświęconego nadzorowi nad wykonywaniem wyroków ETPC w dniach 9-11 marca 2021 r.

W tym punkcie Przewodniczący poinformował, że w agendzie posiedzenia Komitetu Ministrów RE poświęconego nadzorowi nad wykonywaniem wyroków ETPC, które odbyło się w dniach 9-11 marca 2021 r., znalazły się 3 polskie sprawy, które zostały poddane debacie na forum Komitetu – były to sprawy *Tysiyc p. Polsce, R.R. p. Polsce* oraz *P. i S. p. Polsce*. Sprawy te były debatowane łącznie, a w debacie ze strony Polski wziął udział Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia. Rząd przekazał Komitetowi aktualne informacje dotyczące realizacji środków generalnych w tych sprawach w dniach 2 października 2020 r. oraz 31 grudnia 2020 r.

Pełnomocnik przypomniał, że decyzje przyjęte w tych sprawach w marcu 2020 r. przewidywały upoważnienie dla Sekretariatu KM do przygotowania projektów rezolucji tymczasowych (*interim resolution*), jeśli nie będzie postępów w realizacji środków generalnych. Po ocenie informacji przekazanych przez rząd, na posiedzenie w marcu 2021 r. Sekretariat KM przygotował projekt decyzji

wraz z rezolucją tymczasową w tych sprawach. Rezolucja tymczasowa jest silniejszym środkiem stosowanym wobec państwa członkowskiego opóźniającego się w wykonaniu wyroku Trybunału.

W wyniku debaty przeprowadzonej na forum KM, przyjęto decyzję wraz z rezolucją tymczasową, w której to decyzji delegaci do KM odnoszą się w szczególności do kwestii przyjęcia przez władze jasnych i skutecznych procedur dotyczących kroków, jakie kobiety muszą podjąć, aby uzyskać dostęp do legalnej aborcji, w tym również w przypadku odmowy aborcji ze względu na klauzulę sumienia. Podniesiono również kwestie reformy instytucji sprzeciwu oraz wprowadzenia przepisu zobowiązującego szpitale do skierowania pacjentki do innego szpitala jeśli świadczenie nie może zostać zrealizowane z uwagi na klauzulę sumienia. Ponadto KM wezwał władze do przedstawienia oceny wpływu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r. na dostępność badań prenatalnych, w szczególności z uwagi na fakt, że badania prenatalne nie są ściśle związane z dostępem do legalnej aborcji, ale także pomagają w podejmowaniu świadomych decyzji w czasie ciąży związanych z leczeniem prenatalnym lub przygotowaniem do porodu. KM zdecydował, że kolejne badanie tych spraw na posiedzeniu KM będzie miało miejsce w grudniu 2021 r. Decyzja przyjęta w tej sprawie jest dostępna publicznie na stronie KM oraz w bazie orzeczeń znajdujących się w procesie wykonywania HUDOC-EXEC.

Następnie Pełnomocnik zauważył, że oprócz polskich spraw, poddana dyskusji została także kwestia wykonywania przez Norwegię grupy spraw *Strand Lobben i inni* (skarga nr 37283/13). W dyskusji na forum KM w tej grupie spraw Polska wzięła aktywny udział. Sprawy dotyczą naruszenia art. 8 Konwencji w związku z naruszeniami prawa rodziców biologicznych do życia rodzinnego na skutek decyzji podjętych w latach 2011-2015 przez instytucje norweskiego systemu opieki nad dziećmi w zakresie: odebrania rodzicom biologicznym władzy rodzicielskiej, adopcji, pieczy zastępczej oraz praw do kontaktów z ich dziećmi. W wyrokach wydanych w tych sprawach Trybunał stwierdził różne błędy i niedociągnięcia występujące w procesie decyzyjnym norweskich organów ds. opieki nad dziećmi oraz sądów krajowych, takie jak: nienależyte nieuwzględnienie opinii i interesów skarżących; brak właściwej oceny wrażliwości dzieci i ich reakcji na kontakty; formułowanie wniosków dotyczących umiejętności opiekuńczych rodziców oparte na ograniczonym kontakcie. Ponadto Trybunał zauważył, że władze nie wyważyły interesów dzieci i biologicznych rodziców, założyły na wczesnym etapie, że umieszczenie w pieczy zastępczej będzie miało charakter trwały i ustanawiały zbyt restrykcyjne prawa do kontaktów, aby ułatwić łączenie rodzin. W wyniku badania tej grupy spraw KMRE przyjął decyzję, w której m.in. w zakresie środków generalnych uznano, że większość uchybień wskazanych przez Trybunał implikuje potrzebę zmian w praktyce norweskich służb opiekujących się dziećmi oraz sądów krajowych w celu zapewnienia stosowania ustawodawstwa zgodnie z Konwencją i odnotowano w związku z tym ostatnie zmiany w orzecznictwie krajowym, określające wytyczne dla spraw dotyczących dobra dzieci, podkreślające cel, jakim jest łączenie rodzin i uznające potrzebę zmiany norweskiej praktyki ograniczającej prawo do kontaktów. Podkreślono, że w celu uniknięcia błędów i niedociągnięć, których nie można naprawić na późniejszym etapie, ważne jest, aby służby norweskie od samego początku uwzględniały wszystkie wymogi art. 8 Konwencji, w tym pozytywny obowiązek podjęcia środków ułatwiających łączenie rodzin, nierezygnowanie z procesu łączenia rodzin na zbyt wczesnym etapie oraz wdrażanie rozwiązań dotyczących kontaktów, które skutecznie wspierają ten cel.

Dodatkowo Przewodniczący podał, że na posiedzeniu były omawiane m.in. sprawy rosyjskie (*Navalny p. Rosji, Pichugin p. Rosji, Gruzja p. Rosji*), cypryjskie oraz tureckie.

Konkludując, Pełnomocnik zauważył, że na kolejnym posiedzeniu KMRE w formacie praw człowieka odbędzie się w czerwcu 2021 r. Na agendzie tego posiedzenia przewidziana jest sprawa polska - *Grabowski p. Polsce*.

IV. Informacja właściwych resortów i innych podmiotów na temat planów dotyczących wykonania i postępów w realizacji poszczególnych orzeczeń Trybunału:

- Informacja nt. postępu w realizacji wyroków *Milka p. Polsce* (skarga nr 14322/12) oraz *Dejnek p. Polsce* (skarga nr 9635/13) - referują: Ministerstwo Sprawiedliwości i Centralny Zarząd Służby Więziennej

Tytułem wstępu Pełnomocnik przypomniał, że obie sprawy dotyczyły skarg w związku z poddawaniem skarżących kontrolom osobistym w trakcie ich osadzenia w jednostkach penitencjarnych. W sprawie *Milka p. Polsce* Trybunał stwierdził, że wymóg poddania się rewizji ciała zasadniczo stanowił ingerencję w jego prawo do poszanowania życia prywatnego. Ingerencja ta, choć miała podstawę w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego, nie była jednak ani proporcjonalna ani konieczna w społeczeństwie demokratycznym. W sprawie *Dejnek p. Polsce* Trybunał stwierdził, że władze nie przedstawiły wystarczającego uzasadnienia do przeprowadzenia kontroli osobistych skarżącego. W ramach wykonywania powyższych wyroków nadal jedna kwestia budzi poważne zastrzeżenia DWW, tj. brak każdorazowego przedstawiania uzasadnienia przeprowadzenia kontroli osobistej zatrzymanemu/osadzonemu (niewystarczające jest przytaczanie podstaw z art. 116 k.k.w. - względy porządku lub bezpieczeństwa - i braku wydawania takiego uzasadnienia kontroli na piśmie lub odnotowywania w rejestrze uzasadnienia wydanego ustnie). W tych sprawach odbyły się dwa posiedzenia grup roboczych w listopadzie 2019 r. i w lipcu 2020 r. Wyrok w sprawie *Milka p. Polsce* znajduje się w wykonywaniu już ponad 5 lat.

Przedstawiciel MS wskazał, że toczą się prace nad nowelizacją Kodeksu karnego wykonawczego, w ramach którego przewidziane jest wprowadzenie rozwiązań wprowadzających kompleksowe uregulowania dotyczące kontroli osób pozbawionych wolności i tymczasowo aresztowanych, poprzez dodanie w k.k.w. nowego rozdziału. Jedną z regulowanych kontroli będzie kontrola osobista skazanych i tymczasowo aresztowanych. Na poziomie ustawowym przewiduje się określenie podstaw do przeprowadzenia kontroli, osoby uprawnione do przeprowadzenia kontroli, czas w jakim kontrola może być przeprowadzona, normy gwarancyjne w zakresie sposobu przeprowadzenia kontroli, sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej, obowiązki informacyjne osoby kontrolowanej, sposób dokumentowania przeprowadzenia kontroli, treść protokołu kontroli, sposób postępowania z przedmiotami lub substancjami znalezionymi podczas kontroli, kontrola sądowa przeprowadzenia kontroli. W odniesieniu do wykonywania wyroków w sprawach *Milka* i *Dejnek* najważniejsze kwestie wynikające z projektowanej nowelizacji to obowiązki informacyjne: przed przystąpieniem do kontroli, osoba kontrolująca będzie miała obowiązek poinformować osobę kontrolowaną o rozpoczęciu kontroli, o jej rodzaju, podania podstawy faktycznej i prawnej, pouczenie o prawie żądania sporządzenia protokołu z przebiegu kontroli, informacja o prawie do i terminie złożenia skargi na przeprowadzoną kontrolę. Odnośnie do dokumentowania kontroli należy wskazać, że: planuje się wprowadzenie wzoru protokołu, sporządzanego w następujących przypadkach: ujawnienia niedozwolonego przedmiotu lub substancji psychoaktywnej, na żądanie osoby kontrolowanej, w przypadku uznania za konieczne przez osobę kontrolującą. W przypadku kontroli osobistej projektuje się wprowadzenie sądowej kontroli czynności funkcjonariusza służby więziennej: skarga do sądu penitencjarnego w celu zbadania prawidłowości i zasadności przeprowadzenia kontroli. Prace legislacyjne – projekt znajduje się przed skierowaniem wniosku do Zespołu ds. programowania prac rządu, o zamieszczanie w wykazie prac legislacyjnych RM. Kiedy będzie wpisany to zostaną przeprowadzone konsultacje międzyresortowe, a następnie będzie dalej procedowany.

Przedstawiciel CZSW przypomniał, że w 2016 r. miała miejsce nowelizacja przepisów dotyczących kontroli osób pozbawionych wolności. Od tej pory w ujęciu statystycznym o około 30% spadła liczba skarg w zakresie tej kwestii, tj. 30. tyś skarg w skali roku. Pozwala to na uznanie, że dotychczasowe rozwiązania legislacyjne przyniosły skutki. Ponadto w ramach procesu szkoleniowego związanego z wykonywaniem wyroków zwraca się funkcjonariuszom służby więziennej uwagę na wytyczne wynikające z orzeczeń Trybunału i ograniczenie liczby skarg w tym zakresie.

- informacja nt. postępu w realizacji wyroku w sprawie *Kacper Nowakowski p. Polsce* (skarga nr 32407/13) - referuje: Ministerstwo Sprawiedliwości

Pełnomocnik wskazał, że w powyższym wyroku Trybunał stwierdził naruszenie art. 8 Konwencji w związku z brakiem należytego zbadania przez sądy krajowe w 2012 r. wszystkich dostępnych środków, które można było zastosować w celu ułatwienia rozszerzenia kontaktów między głuchoniemym ojcem (skarżącym) a jego synem, który również miał wadę słuchu. W sprawie został złożony raport z wykonania oraz ostatnio w lipcu 2020 r. jego aktualizacja. W związku z kolejnymi uwagami DWW w najbliższym czasie będzie przygotowana kolejna aktualizacja raportu.

Przedstawiciel MS zreferował stan wykonywania ww. wyroku. W szczególności poinformował, że w zakresie środków indywidualnych skarżący jest uprawniony do wniesienia ponownego wniosku o uregulowanie i rozszerzenie kontaktów z dzieckiem, na podstawie przepisu art. 579 k.p.c. Już po wydaniu orzeczenia w sprawie przez Trybunał, postanowieniem z kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku uwzględnił wniosek skarżącego i znacznie rozszerzył kontakty z synem. Ponadto sąd skierował matkę dziecka i skarżącego na terapię typu warsztaty dla rodziców w celu wyciszenia konfliktu między rodzicami. Odnośnie do środków generalnych w celu wykonania wyroku podjęto szereg działań o charakterze upowszechniającym, wyrok został przetłumaczony na język polski. Ponadto promowana jest instytucja mediacji w sprawach rodzinnych, działa Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów. Organizowane są cykliczne spotkania sędziów koordynatorów ds. mediacji w sądach z przedstawicielami MS. Pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości biorą również udział w konsultacjach z zakresu prawa rodzinnego „Standardy kwalifikacji mediatorów rodzinnych”. Trwają również prace nad przygotowaniem podręcznika dotyczącego sporządzania ugód mediacyjnych w sprawach rodzinnych. Podejmowane są działania mające na celu upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie krajowego rejestru mediatorów, działania informacyjne, których celem jest m.in. zwiększenie świadomości w zakresie mediacji. W kwietniu 2020 r. MS skierowało do prezesów sądów i dyrektorów sądów rekomendacje korzystania z pozasądowych metod rozwiązywania sporów poprzez zachęcenie sędziów do zwiększenia liczby spraw kierowanych do mediacji w sytuacji gdy charakter sporu na to pozwala.

Z kolei w zakresie rozwiązań na przyszłość problemów, jakie miały miejsce w sprawie *Nowakowski*, MS zauważył, że jest możliwość skorzystania z pomocy np. organizacji pozarządowych lub fundacji, które w celach statutowych mają wpisane zadania świadczenia pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, czy z pomocy Polskiego Związku Głuchych. Zgodnie z art. 113² § 2 ust. 3 k.r.o. sąd opiekuńczy może zezwolić na spotkanie się z dzieckiem w obecności drugiego rodzica albo opiekuna, kuratora sądowego lub innej osoby wskazanej przez sąd, którą może być np. przedstawiciel organizacji społecznej, władający językiem migowym. W takich sytuacjach konieczne jest dołączenie do wniosku skierowanego do sądu rodzinnego odpowiedniego oświadczenia.

Odnośnie do prac legislacyjnych mających na celu nowelizację k.r.o. i k.p.c., które to zmiany mogłyby być uznane za działania w ramach wykonania środków generalnych, wskazano, że w 2019 r. przygotowano projekt nowelizacji k.r.o., w której przewidywano rozwiązania polegające na wprowadzeniu obowiązkowego postępowania informacyjnego (rodzinne spotkanie informacyjne) przed wszczęciem postępowania o rozwód. Obowiązek udziału w tym spotkaniu miał dotyczyć obu stron mających wspólnie małoletnie dzieci. Projekt nowelizacji trafił pod obrady Sejmu RP. Jednak w 2019 r. w związku z wyborami parlamentarnymi uległ dyskontynuacji. W 2020 r. MS ponownie rozpoczęło prace nad tym projektem. Dodatkowo w MS prowadzone są wstępne konsultacje poprzedzające wszczęcie prac legislacyjnych nad projektem zmiany k.p.c., które to zmiany miałyby się przyczynić do usprawnienia przyspieszenia procesu kierowania spraw do mediacji, zwiększenia liczby spraw kierowanych do mediacji oraz skrócenia czasu postępowań sądowych, m.in. planowana jest modyfikacja treści przepisu w związku z wprowadzeniem do procedury cywilnej rodzinnego

postępowania informacyjnego oraz określenia katalogu spraw, w których sąd będzie obligatoryjnie kierować sprawę na spotkanie informacyjne. Te zmiany zakładają doprecyzowanie proponowanego rozwiązania w celu zdyscyplinowania stron i zwiększenia istotności spotkania informacyjnego (zakłada się obligatoryjne obciążenie strony, która nie stawi się bez uzasadnienia na spotkanie informacyjne, kosztami stawiennictwa drugiej strony). Dodatkowo planowane jest wprowadzenie zmiany, zgodnie z którą sąd kierując sprawę do mediacji będzie kierować się specjalizacją mediatora.

Końcowo przedstawiciel MS zauważył, że resort jest bardzo aktywny w wykonywaniu niniejszego wyroku. Uwagi DWW w tematyce poszukiwania alternatywnych rozwiązań dla obecności jednego z rodziców w przypadku niepełnosprawności drugiego rodzica podczas kontaktów z dzieckiem zostały zgłoszone po 3 latach od złożenia pierwszego raportu w sprawie. Dlatego też nie rozważano prowadzenia prac legislacyjnych w tym zakresie. MS zauważył ponadto, że w wyroku Trybunał nie uznał, że doszło do naruszenia art. 14 Konwencji. Niniejszy wyrok jest jednostkowy, nie ma systemowego problemu i wydaje się, że te działania, które zostały dotychczas podjęte można uznać za wystarczające w zakresie wykonania wyroku.

- informacja nt. postępu w realizacji wyroku w sprawie *Grabowski p. Polsce* (skarga nr 57722/12) – referuje Ministerstwo Sprawiedliwości

Odnosnie do wyroku w sprawie *Grabowski p. Polsce* Przewodniczący przypomniał, że wykonanie tego wyroku było omawiane na posiedzeniu Zespołu w grudniu 2020 r., z uwagi na fakt, że sprawa znajduje się na agendzie posiedzenia KM RE w czerwcu 2021 r., wydaje się zasadne przedstawienie aktualnej informacji w tym zakresie. Wyrok znajduje się w procedurze wykonywania już ponad 5 lat.

Przedstawiciele MS poinformowali, że od wydania wyroku w 2015 r. MS podejmuje szereg działań upowszechniających w tym zakresie i zwraca sądom powszechnym uwagę na konieczność działania w tych sprawach zgodnie ze standardami Konwencji. Przeprowadzane były kwerendy orzecznictwa w tych sprawach, z których wynika, że generalnie praktyka sądów jest zgodna z art. 5 Konwencji (wydają postanowienia o przedłużeniu pobytu, nadają zażaleniom bieg). Podkreślono też, że działań legislacyjnych w zakresie zmiany ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich było wiele. W poprzedniej kadencji parlamentu w MS trwały prace nad kompleksowym uregulowaniem kwestii nieletnich (projekt ustawy o nieletnich, nr UD480). W związku z wyborami parlamentarnymi w 2019 r. i ukonstytuowaniem się nowej Rady Ministrów oraz zasadą dyskontynuacji w listopadzie 2019 r. Minister Sprawiedliwości wystąpił do Zespołu Programowania Prac Rządu z wnioskiem o kontynuację prac nad projektem i umieszczenie tego projektu w Wykazie prac legislacyjnych RM. Decyzja w sprawie wprowadzenia projektu do Wykazu została odroczone.

W styczniu 2021 r. ponownie skierowano wniosek o umieszczenie projektu w Wykazie, jednak nie został on rozpoznany (został wycofany). Właściwa komórka organizacyjna MS rozpoczęła intensywne prace nad aktualizacją projektu, którego obecnie robocza nazwa to ustawa o wspieraniu nieletnich i systemie resocjalizacji. Projekt ten ma również regulować kwestie objęte wyrokiem w sprawie *Grabowski*. W dniu 26 marca 2021 r. projekt ten został na polecenie członka Kierownictwa MS przekazany do dalszego procedowania do innej komórki organizacyjnej MS. Prace legislacyjne trwają, nie jest możliwe określenie w tej chwili harmonogramu procedowania.

W kontekście powyższego wyroku przedstawiciel Kancelarii Senatu zwrócił uwagę na projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, który został przygotowany przez Senat RP i w sierpniu 2020 r. przekazany do Sejmu RP (nr druku sejmowego 579). W dniu 3 września 2020 r. projekt został przekazany do I czytania do sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Przewodniczący poprosił MS o przedstawienie na piśmie szczegółowych informacji dotyczących etapu wykonania środków generalnych w związku z koniecznością przesłania zaktualizowanych informacji do KMRE przed czerwcowym posiedzeniem. Przewodniczący zauważył też, że w ramach wykonywania

niniejszej zasadne wydaje się zorganizowanie posiedzenia grupy roboczej Zespołu w celu wspólnego przedyskutowania najważniejszych kwestii.

V. Pozostałe informacje i ogłoszenia.

W tym punkcie Przewodniczący poinformował procedurze wyboru polskiego sędziego ETPC. W czwartek 9 kwietnia 2021 r. ma obradować Komisja Zgromadzenia Parlamentarnego RE ds. wyboru sędziów Trybunału. Na dzień 8 kwietnia 2021 r. planowane jest z kolei spotkanie polskich kandydatów z polską delegacją parlamentarna do ZPRE.

Ponadto Przewodniczący poinformował w dniu 26 marca 2021 r. miało miejsce spotkanie Pełnomocnika MSZ z członkami KRS, na którym wymieniano informacje m.in. w sprawie wykonywania wyroków ETPC.

Jan Sobczak
Pełnomocnik Ministra
/podpisano elektronicznie/